

Húsið á tveimum beinum

– Vit skulu standa á tveimum beinum. Vit skulu savna inuittar í Grønlandi, í Kanada, í Alaska og í Sibiria. Og það er ein heilt onnur avbjóðing enn at savna sumbingar, svínóyingar og mykinesfólk. Og so skulu vit vera sambind-ingarlið ímillum Norðurlöndini og inuittamentanina sigur Jan Kløvstad, fyrirverandi stjóri í Norðurlanda-húsinum

ÁKI BERTHOLDSEN

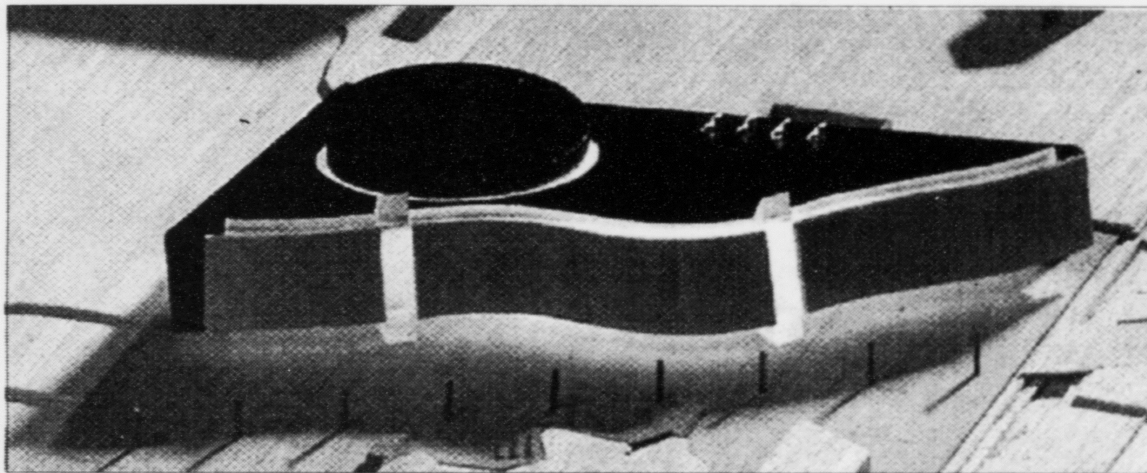
„Staðið, har tú spælir uppá trummur“.

Á grønlenskum kann alt hetta sigast við einum orði: Katuaq.

Og nettupp hetta orðið fara vit, og ikki minst grønlendingar, at hoyra nógv til í framtíðini.

Tí soleiðis eitur nýggja, stórfingna mentanarhúsið, sum grønlendingar hava bygt í hövuðsstaði sínum, Nuuk.

Teir hava nevnt húsið

Katuaq-staðið har tú spælir og dansar trummudans.

Hetta er eitt nýtt, grønlandskt orð, sum teir hava gjørt til húsanavn.

„Kulturíp Illorsua“-grønlenska mentanarhúsið- er ein byggitlistarlig perla.

Ikki goymd úti í óbygdum. Men reist sum ein varði, beint har mest fólk er, mitt í Nuuk.

Húsið verður ein savnandi, mentanarligur kraftdepil hjá øllum inuittum, hvar teir so búgva, í Sibiria, í Kanada, í Alaska, ella í sjálvum Grønlandi.

Og í dag er so dagurin, grønlendingar hava bíðað eftir í 15 ár.

Tí heili 15 ár eru tað síðani at var tað fyrsta síði til mentanarhúsið síð.

1991 hevði tað spírað so frægt, at ein avtala ímillum

Nuuk kommunu og heimastýrið varð skrivað undir um útreiðslurnar til húsið.

Í dag, klokkan 15.30 fýroyska tíð er so tann sundin komin til handa, at dynnar verða lætnar upp á víðan vegg og háttarhaldið í sambandi við vígsluna byrjar.

Ein hövuðsmaður í hesi stórfingnu byggjætlan er Jan Kløvstad.

Sum stjóri í Norðurlanda-húsinum í Føroyum frá 1989 til 1994 er hann væl-kendur í Føroyum.

Vit hittu henda Føroya vinin á ferðastevnunni í Akureyri í Íslandi í septemb-er mánaða.

Og vit spurdu hann, hvat hann hevur tikist við, síðani hann fór úr Føroyum fyrri tveimum árum síðani.

Úr Føroyum fór hann til

Noregs, men har dvaldi hann ikki leingi.

Tí longu í februar 1995 vóru boð eftir honum úr Grønlandi at hjálpa til í sambandi við tað stórfingna mentanarhúsið, grønlendingar vóru farnir undir mitt í Nuuk.

Jan Kløvstad dylir ikki fyri, at tær royndirnar, hann fekk sum fremsti mentanarborberi í Norðurlandahúsinum í Føroyum koma honum serliga væl til góðar í hesum arbeiðnum.

Ja, tað var helst fortíð hansara í Føroyum sum gjørdi, at grønlendingar fingi hann yvir um hav at leggja teimum góð ráð í sambandi við húsið.

– Eg varð ikki sørt bilsin, tá ið eg varð spurður, um eg vildi hjálpa teimum at fáa húsið bygt og fáa tað á

Nýggja, stórfingna mentanarhúsið í grønlenska hövuðsstaðnum verður tikið í brúk í dag. Hetta er eitt sermerkt hús. Tað er grønlenska náttúran, sum hevur hugkeið arkitektarnar. Tann bylgjota framsíðan minnir um norðlýsið og annars eru tað isurin, kavin og ísfjöllini, sum teir hava havt í huganum

føtur. Men eg helt, at tað ljóðaði so spennandi, at eg tók av, sigur Jan Kløvstad.

Ein kraftdepil

Húsið líkast eisini nógv norður landahúsinum-ikki í útsjón, men í innihaldi.

– Størsti munurin er, at tað verður biohøll í húsinum og ætlanin er at vísa filmar um víkuskiftið kanska aðrar dagar við.

Men húsið fer eisini at hýsa trimum týðandi mentanarligum stovnum.

Grønlendski listaskúlin er ein stovnur, sum fær innivist í húsinum. Verkstøðini verða eitt stórt, samanhangandi høli, høgt til loftið og í góðum veðri kunnu skjóthardarnar dragast frá, so tey ungu listafólkini arbeiða undir fríum himli.

NAPA, „Nordisk institutt“ í Grønlandi fær eisini fast sæti í húsinum.

Men harumframt verður pláss fyri ráðstevnum, við heilt upp til 500 fólkum.

Har verða møguleikar hjá hjá politiskum flokkum, at hava landsfundir, har fer at bera til at skipa fyri borgarafundum, konsertum við og annars øllum, sum hugsast kann í einum húsi, sum hesum.

Húsið er nevnliga útgjørt við øllum hugsandi hentleikum, bæði til lós og ljóð og alskyns elektronikk.

Pláss verður at taka upp til sjónvarp og útvarp. Og annars er ætlanin at húsið skal verða staðið, har ið fólk kunnu stökka inn á gólvíð eina frílotu at hitta vinir og kenningar.

Serliga møguleikarnar at taka upp sjónvarp og útvarp, leggja grønlendingar stóran dent á.

– Tað er ein vandi fyri, at tað verða mest tey í Nuuk, sum fara at fáa gleði av húsinum, av tí at tað er so ómetaliga langt at fara allastaðni.

– Men nettupp tí er tað ætlanin at gera nógv burtúr at senda tiltøk beinleiðis í útvarpi og sjónvarpi fyri at so nógv sum gjørligt skulu fáa gleði av tiltøkunum, sum eru í húsinum, sigur Jan Kløvstad.

Eisini grønlenska leikhúsið fær høli í húsinum, umframt býarorkestri í Nuuk, sum er blandingur av GHM og Havnar Hornorkestri, sigur Jan Kløvstad.

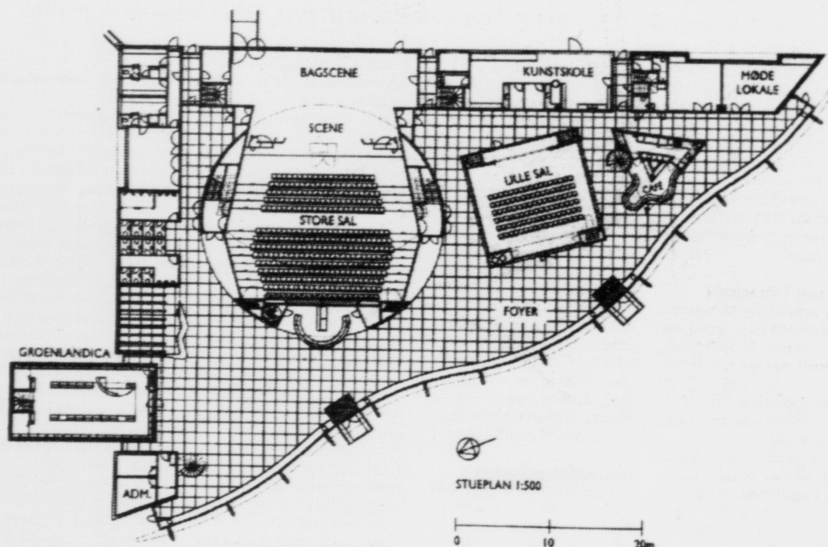
Norðurlandaráðið betalar 30% av tí, húsið kostar av byggi.

Men síðani noyðast grønlendingar at klára seg sjálv. Nuuk kommunu og grønlenska heimastýrið, skulu betala raksturinn helvt um helvt.

Mentanarhúsið er úrslitið av einum samstarvið ímillum almennu myndugleikarnar, ferðavinnuna og aðra vinnu í Grønlandi, serliga í Nuuk. Vinnan hevur lagt nógv pengar í húsið. T.d. er ætlanin at samstarva við hotellini um ráðstovuhølini í húsinum.

– Vinnulívið sær nógvar møguleikar í hesum húsinum, tí tey roknað við, at virksemd í húsinum eisini fer at kasta annað virksemd av sær.

Jan Kløvstad sigur, at grønlendingar hava í stóran

Umstøðurnar í tí nýggja húsinum eru framúr til alskyns virksemd og soleiðis sær miðhæddin út. Dentur er lagdur á, at fólk skulu altíð kenna seg vælkomnan